

„CASP 2025“

Galutinė ataskaita

TURINYS

Santrumpų sąrašas.....	3
Santrauka	4
„CASP 2025“ ir jo veiklų apžvalga	4
Pagrindiniai „CASP 2025“ rezultatai ir išvados	4
Pagrindinės rekomendacijos	7
Projektas „CASP 2025“	8
„CASP 2025“ ir jo veiklų aprašas	8
Dalyvaujančios RPI	9
Su konkrečiais gaminiais susijusios veiklos	10
Cheminės medžiagos	10
Vaikiškos dviračio kėdutės (pakartotinis bandymas)	11
Horizontaliosios veiklos	13
Psichikos sveikatos rizika	13
Išvados	14
Bendros išvados	14
Rekomendacijos	15

Santrumpų sąrašas

ANEC	Europos vartotojų atstovavimo standartizacijoje koordinavimo asociacija
CASP	Koordinuotos gaminių saugos veiklos (angl. Coordinated Activity on the Safety of Products)
EK	Europos Komisija
ELPA	Europos laisvosios prekybos asociacija
EN	Europos standartas
ES	Europos Sąjunga
RBGS	Reglamentas 2023/988 dėl bendros gaminių saugos
HV	Horizontalioji veikla
RPI	Rinkos priežiūros institucija
PFAS	Perfluoralkininės ir polifluoralkilinės medžiagos
POPs	Reglamentas (ES) 2019/1021 dėl patvariųjų organinių teršalų
PSA	Su konkrečiais gaminiais susijusi veikla
REACH	Reglamentas Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų
XRF	Rentgeno spindulių fluorescencija

Santrauka

„CASP 2025“ ir jo veiklų apžvalga

Bendras aprašas

Koordinuotų gaminių saugos veiklų (angl. Coordinated Activities on the Safety of Products, toliau – CASP) projektu skatinamas bendradarbiavimas tarp rinkos priežiūros institucijų (RPI) iš ES ir ELPA šalių, siekiant užtikrinti bendrojoje rinkoje parduodamų gaminių saugą.

Pagrindinis CASP projekto tikslas – užtikrinti saugią bendrąją rinką, suteikiant RPI reikiamas priemones, kad jos galėtų bendrai išbandyti rinkai teikiamus gaminius, nu-

statyti jų keliamą riziką ir parengti bendras pozicijas bei procedūras. Be to, CASP siekiama palengvinti diskusijas ir sudaryti sąlygas prasmingai keistis idėjomis, kad būtų sukurti bendri metodai, metodikos, praktinės priemonės ir gairės. Projekto metu taip pat vykdoma aktyvi komunikacija apie projekto veiklą ir rezultatus, taip prisidedant prie didesnio ekonominės veiklos vykdytojų ir vartotojų supratimo apie gaminių saugą.

Veiklų aprašymas

CASP projektu suburiamos RPI bendradarbiauti pagal jų nustatytus prioritetus. Kasmet CASP sudaro skirtingos veiklos rūšys, suskirstytos į su konkrečiais gaminiiais susijusias veiklas (toliau – PSA) ir horizontaliąsias veiklas (toliau – HV). Pagal „CASP 2025“ buvo vykdomos trys veiklos: dvi PSA ir viena HV. PSA 1 daugiausia dėmesio buvo skirta gaminių, atrinktų RPI nacionalinėse rinkose,

bandymams dėl **cheminių medžiagų**. PSA 2 daugiausia dėmesio buvo skirta pakartotiniam **vaikiškų dviračių kėdų** bandymui, po to, kai ši gaminių kategorija buvo tikrinta pagal „CASP 2019“. HV dalyviai aptarė galimą naujų technologinių produktų keliamą riziką psichikos sveikatai ir nustatė geriausius būdus, kaip spręsti RPI problemas, susijusias su šios rizikos vertinimu.

Su konkrečiais gaminiiais susijusios veiklos	Horizontaliosios veiklos
PSA 1. Cheminės medžiagos	HV. Psichikos sveikatos rizika
PSA 2. Vaikiškos dviračio kėdės (pakartotinis bandymas)	

Pagrindiniai „CASP 2025“ rezultatai ir išvados

Su konkrečiais gaminiiais susijusios veiklos

Vykdam abi PSA, dalyvaujančios RPI surinko 156 gaminius: 128 pavyzdžiai buvo bandomi pagal PSA 1, o 25¹ – pagal PSA 2. Atranka buvo atliekama taikant kiekvienai gaminių kategorijai pritaikytą metodiką ir laikantis sutarto dalyvaujančių institucijų pasiskirstymo. Nors metodai šiek tiek skyrėsi, RPI paprastai taikė riziką pagrįstą atrankos metodą.

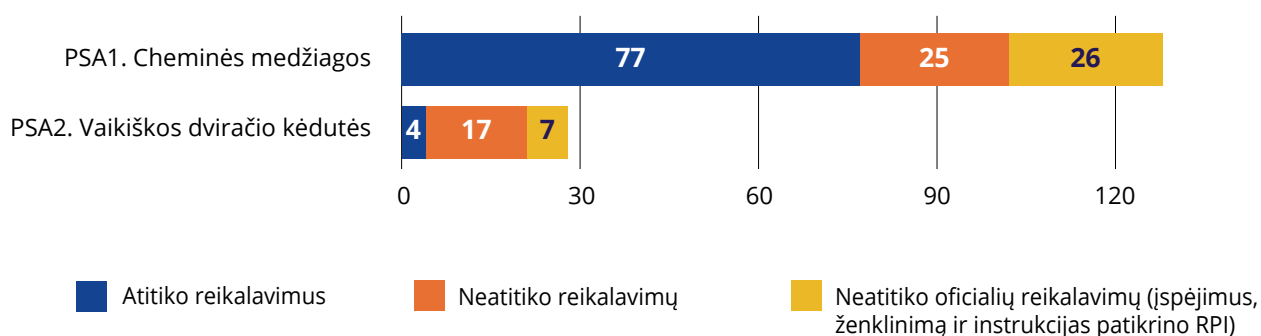
Abiejų PSA laboratoriniai tyrimai buvo atliekami akredituotose laboratorijose pagal RPI bendrai sudertą tyrimų planą. Be laboratorinių tyrimų, RPI tikrino įspėjimus, ženklumą ir instrukcijas savo nacionaline (-ėmis) kalba (-omis).

¹ Atlikti trijų mėginių įspėjimų, ženklumo ir instrukcijų patikrinimai; tačiau laboratorinių bandymų su šiais mėginiais atlikti nebuvo galima, nes jie dingo transportavimo metu.

Nustačius neatitikčių, RPI ėmėsi taisomųjų priemonių, kuriomis pirmiausia siekiama iš rinkos pašalinti gaminius, keliančius riziką naudotojų sveikatai ir saugai. Galutiniai rezultatai nesuteikia statistiškai patikimo Europos bendrosios rinkos vaizdo.

Paveikslėlyje pateikiami bendri kiekvienos su konkrečiais gaminiais susijusios veiklos bandymų rezultatai.

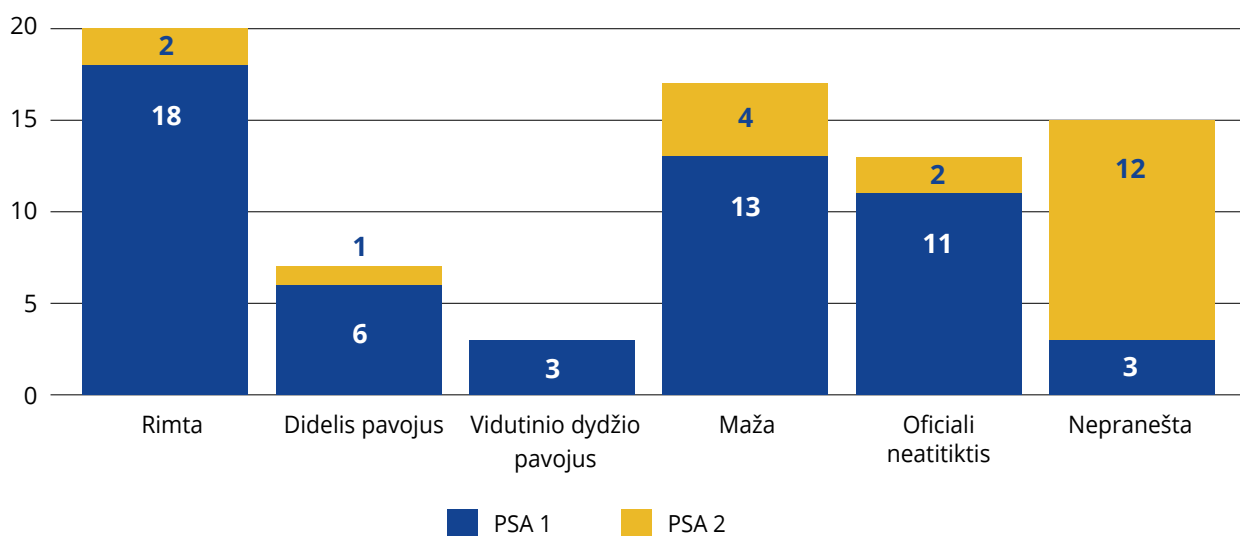
1 pav. Bendri bandymų rezultatai, įskaitant įspėjimų, ženklavimo ir instrukcijų patikrinimus (N=156)

Reikalavimų neatitinkantiems gaminiams RPI atliko rizikos vertinimus, siekdamas įvertinti galimą žalą galutiniams naudotojams ir jos tikimybę. Bendri rizikos vertinimai yra svarbi PSA laboratorijų susitikimų dalis,

leidžianti RPI suvienodinti savo taikomus metodus ir aptarti sudėtingus atvejus. Šiuose susitikimuose taip pat buvo suteikta galimybė pranešti apie planuojamas įgyvendinti taisomąsias priemones ir jas suderinti.

2 pav. Reikalavimų neatitikusių gaminių pavyzdžių rizikos lygių apžvalga (N=75)²

² Iki 2026-04-28 (imtinai).

1 lentelė. Taisomųjų priemonių, kurių buvo imtasi, suvestinė pagal su konkrečiais gaminiais susijusią veiklą

Priemonių tipas	PSA1	PSA2	IŠ VISO
Gaminio atšaukimas iš galutinių vartotojų	6	1	7
Gaminio pašalinimas iš rinkos	10	4	14
Draudimas prekiauti gaminiu	10	0	10
Gaminio sunaikinimas	6	0	6
Pardavimo sustabdymas	2	0	2
Gaminio pašalinimas iš internetinės prekyvietės ir (arba) internetinės parduotuvės	5	1	6
Sankcijos ekonominės veiklos vykdytojui	0	3	3
Nurodymas ekonominės veiklos vykdytojui pakeisti ir (arba) patobulinti gaminį	3	5	8
Nurodymas ekonominės veiklos vykdytojui pažymėti gaminį atitinkamais įspėjimais	0	3	3
Pranešimas atsakingai RPI	2	0	2
Kita	18 ³	3	21
IŠ VISO	62	20	82

Po veiksmų, kuriuos paskatino šios dvi bandymų kampanijos, sistemoje „Safety Gate“ buvo paskelbta 12 praneši-

mų dėl PSA 1 (cheminės medžiagos) ir du pranešimai dėl PSA 2 (vaikiškos dviračių kėdutės).

Horizontaliosios veiklos

Horizontaliosios veiklos CASP programoje tarnauja kaip žinių mainų platforma RPI, leidžianti joms spręsti kylančius iššūkius, dalytis požiūriais ir gerąją praktiką bei kurti sprendimus. Pagal CASP 2025 buvo vykdoma viena horizontalioji veikla, skirta spręsti **psichikos sveikatos rizikos**, kylančios dėl naujų technologinių produktų,

klausimus. Šios veiklos metu parengtas rezultatas – koncepcinis dokumentas, kuriame pateikiami įrodymai ir rekomendacijos, padedantys RPI vertinti šią riziką ir didinti naujų technologinių produktų rinkos priežiūros veiksmingumą.

³ Priemonių kategorijos „kita“ nebuvo priskirtos kitoms kategorijoms. Abiejose PSA tai daugiausia buvo RPI prašymai ekonominės veiklos vykdytojams atlikti nedidelius pakeitimus prie gaminio pridedamoje ir internete pateikiamoje informacijoje, atlikus įspėjimų, ženklavimo bei instrukcijų patikrinimus. Dėl kelių PSA 1 priemonių, nurodytų kaip „kitos“, RPI nepateikė išsamesnės informacijos.

Pagrindinės rekomendacijos

Remiantis projekto metu vykusiomis RPI diskusijomis ir veiklos rezultatais, kiekvienai PSA buvo suformuluotos struktūrizuotos rekomendacijos, skirtos ekonominės vei-

klos vykdytojams ir vartotojams. Visą šių rekomendacijų versiją rasite šios ataskaitos pabaigoje bei atitinkamose veiklos ataskaitose.

	PSA 1. Cheminės medžiagos	PSA 2. Vaikiškos dviračio kėdutės (pakartotinis bandymas)
Vartotojams	Neseniai atlikti bandymai parodė, kad kai kuriuose vandeniui atspariuose vaikiškuose drabužiuose, tam tikruose plastiko gaminiuose ir vandeniui atspariose medžiagose, pavyzdžiui, dušo užuolaidose, yra pavojingų cheminių medžiagų, tokių kaip PFAS. Kai kuriuose bohemiško stiliaus papuošaluose gali būti švino ir kadmio, kurie gali pakenkti sveikatai, pažeisti inkstus bei kaulus ir net sukelti vėžinius susirgimus.	Prieš pirkdami įsitikinkite, kad vaikiška dviračio kėdutė tinka jūsų dviračiui, ant jos aiškiai nurodytas didžiausias vaiko ūgis ir svoris ir kad ji turi svarbiausias saugos priemones, pvz., pečių diržus, kojų atramas ir pėdų dirželius. Reguliariai apžiūrėkite vaiko dviračio kėdutę, ypač jos tvirtinimo įtaisą, nes dėl oro sąlygų ir dažno naudojimo dalys gali atsilaisvinti arba sugesti, o tai gali turėti įtakos saugai.
Ekonominės veiklos vykdytojams	Jei ES gaminatė, platinatė ar į ją importuojatė gaminį, prieš pateikiant rinkai, jis turi atitikti teisinius saugos reikalavimus. Be kitų ES teisės aktų, jūsų gaminių sudedamosioms dalims ir medžiagoms gali būti taikomas REACH reglamentas ir jos turi atitikti jo reikalavimus.	Įsitikinkite, kad jūsų gaminamose vaikiškose dviračių kėdutėse yra įdiegtos reikiamos fiksavimo sistemos.

Projektas „CASP 2025“

„CASP 2025“ ir jo veiklų aprašas

„CASP 2025“ yra šeštoji kasmetinio „CASP“ programos leidimo versija. CASP apima dvi skirtingas veiklos rūšis.

- **Su konkrečiais gaminiais susijusios veiklos** Dalyviai bendrai tikrina iš jų nacionalinių rinkų atrinktus gaminius akredituotose ES ir (arba) ELPA laboratorijose, vadovaudamiesi bendrai patvirtintais bandymų kriterijais. „CASP 2025“ taip pat apima pakartotinių bandymų iniciatyvą. Pakartotinių bandymų iniciatyvose kartoja ma plataus masto rinkos priežiūros veikla (šiuo atveju „CASP 2019“: dėl vaikiškų dviračio kėdučių) susijusi su gaminiais, kurie anksčiau gesdavo dažnai ir dėl kurių buvo gauta daug pranešimų sistemoje „Safety Gate“.

- **Horizontaliosios veiklos** Dalyviai bendradarbiauja sprenddami sudėtingus uždavinius, su kuriais visoje ES ir ELPA susiduria RPI. Paprastai HV rezultatai – tai gairės arba koncepciniai dokumentai, taip pat priemonės, bendrai kuriamos veiklos metu, siekiant padėti nustatyti suderintus požyrius į bendrus RPI iššūkius.

Prieš pradėdama įgyvendinti „CASP 2025“, Europos Komisija konsultavosi su RPI, kad nustatytų jų interesus ir prioritetus. Remdamosi šia informacija, RPI pasirinko įvairių su konkrečiais gaminiais susijusių veiklų ir vieną horizontaliąją veiklą, užtikrindamos, kad ji atitiktų jų rinkos priežiūros tikslus.

Su konkrečiais gaminiais susijusios veiklos	Horizontaliosios veiklos
PSA1. Cheminės medžiagos PSA2. Vaikiškos dviračio kėdutės (pakartotinis bandymas)	HV. Psichikos sveikatos rizika

„CASP 2025“ projekto susitikimų ir renginių tvarkaraštis pateikiamas toliau 3 paveikslėlyje.

3 pav. „CASP 2025“ tvarkaraštis

Dalyvaujančios RPI

Iš viso projekte „CASP 2025“ dalyvavo 26 institucijos iš 18 ES valstybių narių ir (arba) ELPA šalių. Dalyvaujančios institucijos pagal veiklos rūšis pateiktos toliau 2 lentelėje.

2 lentelė. Dalyvaujančios RPI⁴

Šalis	RPI	PSA1	PSA2	HV
Belgija	Federalinė viešojoji tarnyba „Ekonomika“ – Kokybės ir saugos generalinis direktoratas		x	x
	Belgijos aplinkos apsaugos inspekcija	x		
Kroatija	Valstybinė inspekcija	x	x	
Kipras	Darbo inspekcijos departamentas			x
Čekija	Pramonės ir prekybos ministerija			x
	Čekijos prekybos inspekcija		x	
Denmark	Danijos saugos technologijų institucija			x
Estija	Vartotojų apsaugos ir techninio reguliavimo tarnyba			x
Prancūzija	Konkurencijos politikos, vartotojų reikalų ir sukčiavimo kontrolės generalinis direktoratas	x	x	x
Vokietija	Saksonijos žemės direktoratas	x*	x*	x
	Aukštutinės Bavarijos vyriausybė – Prekybos priežiūros tarnyba		x	x
	Brėmeno žemės darbo inspekcija		x*	
	Tiubingeno regiono taryba		x	
Vengrija	Nacionalinės ekonomikos ministerija			x
	Nacionalinė prekybos ir vartotojų apsaugos institucija	x*	x*	
Airija	Konkurencijos ir vartotojų apsaugos komisija			x
Italija	Pistojos-Prato prekybos rūmai	x*		x
	Turino prekybos rūmai		x	
Latvija	Vartotojų teisių apsaugos centras	x		x
Lietuva	Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba	x*		x
Liuksemburgas	Liuksemburgo aplinkos agentūra	x*		
Malta	Maltos konkurencijos ir vartotojų reikalų tarnyba	x	x	x
Slovėnija	Slovėnijos Respublikos rinkos inspekcija			x
Ispanija	Socialinių teisių, vartotojų reikalų ir 2030 m. darbotvarkės ministerija		x	x
	SOIVRE inspekcija	x*		
Švedija	Švedijos cheminių medžiagų agentūra	x		

⁴ Žvaigždute (*) pažymėtos institucijos dalyvavo tik bandymų veikloje. Jos dalyvavo bandymų procese, tačiau nebuvo įtrauktos į veiklos susitikimus, diskusijas ir sprendimų priėmimo procesus.

Su konkrečiais gaminiais susijusios veiklos

Cheminės medžiagos

Kitaip nei ankstesnėse PSA, PSA 1 – Cheminės medžiagos – nebuvo orientuota į konkrečios rūšies gaminius. Ji buvo nukreipta į vartojimo gaminius, kuriuose yra didesnė tikimybė aptikti reglamentuojamų arba ribojamų cheminių medžiagų, atsižvelgiant į tokius veiksnius kaip medžiagos sudėtis, numatytoji paskirtis ir galimas poveikis naudotojams, ypač vaikams. Šioje veikloje buvo taikomas rizika grindžiamas bandymų metodas, didžiausią dėmesį skiriant cheminiams pavojams, o ne iš anksto apibrėžtai gaminių grupei. Šiai veiklai buvo atrinktos penkios gaminių kategorijos:

- ▶ pigios plastikinės vartojimo prekės;
- ▶ vaikiški gaminiai su tekstilinėmis dalimis;
- ▶ vaikiški gaminiai iš plastiko;
- ▶ pigi bižuterija;
- ▶ vaikiški drabužiai ir avalynė.

Bandymų kriterijai

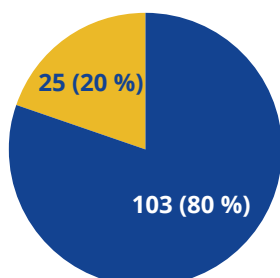
Bandymai buvo atliekami laikantis ES cheminių medžiagų teisės aktų, visų pirma Cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų (REACH) reglamento bei Patvariųjų organinių teršalų (POT) reglamento 3 straipsnio ir I priedo. Į bandymų planą taip pat buvo įtraukti Europos ir tarptautiniai standartai, nustatantys

patvirtintus analizės metodus, įskaitant EN 17681 1:2025 dėl per- ir polifluoralkilinių medžiagų (PFAS) tekstilėje bei dengtuose gaminiuose, ISO 14362 1:2017 dėl tam tikrų azodažiklių tekstilės komponentuose ir EN 1811:2023 dėl nikelio išsiskyrimo pigioje bižuterijoje.

Bandymų rezultatai

25 iš 128 (20 %) išbandytų pavyzdžių neatitiko bandymų plano reikalavimų. Be to, 33 pavyzdžiai (26 %) neatitiko reikalavimų dėl ženklavimo, įspėjimų ir instrukcijų RPI nacionaline (-ėmis) kalba (-omis).

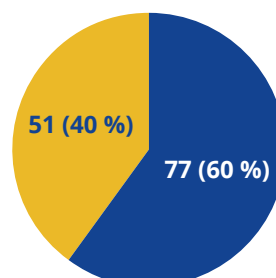
4 pav. Bendri bandymų rezultatai (neįskaitant įspėjimų⁵, ženklavimo ir informacijos apie gaminį patikrinimo) (N=128)

■ Atitiko reikalavimus

■ Neatitiko reikalavimų

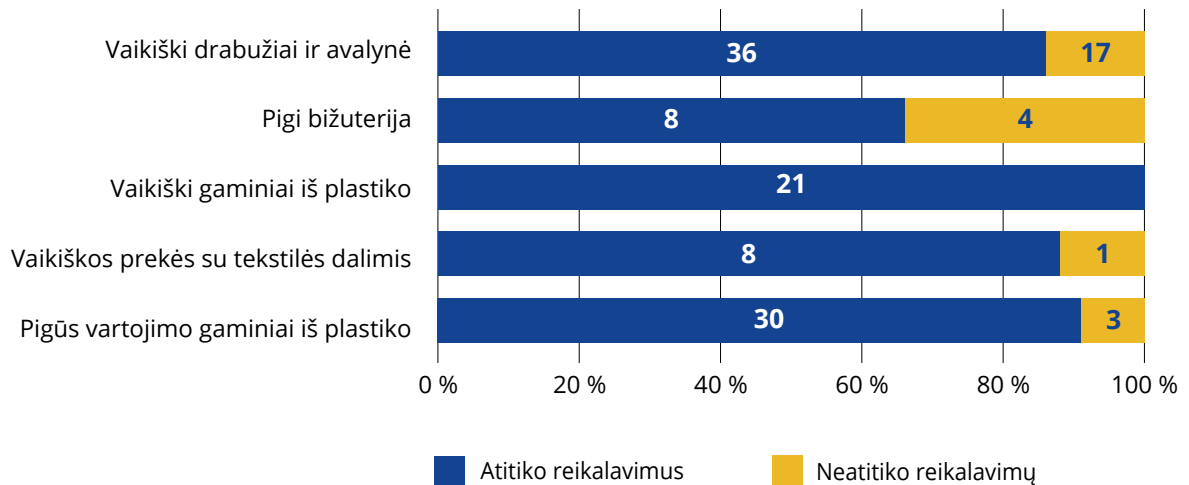
5 pav. Bendri bandymų rezultatai (įskaitant RPI atliktus įspėjimų, ženklavimo ir informacijos apie gaminį patikrinimus) (N=128)

⁵ RPI tikrino savo pavyzdžių ženklimą, įspėjimus ir instrukcijas remdamosi techninio eksperto parengtu kontroliniu sąrašu.

Neatitikčių lygis penkiose gaminių kategorijose labai skyrėsi. 6 paveikslėlyje pateikiami bandymų rezultatai pagal gaminių kategorijas.

6 pav. Bandymų rezultatai pagal gaminių kategorijas

Cheminės medžiagos neatitiktys daugiausia buvo susijusios su PFAS susijusiomis medžiagomis, esančiomis vandeniui atspariuose arba dengtuose tekstilės gaminiuose.

se, ypač vaikiškuose drabužiuose ir avalynėje, taip pat su pigia bižuterija, kurioje kadmio, švino ir nikelio kiekis viršijo leistinas REACH normas.

Rizikos lygiai ir priemonės, kurių buvo imtasi

Remdamosi bandymų rezultatais, RPI atliko rizikos vertinimą ir nusprendė, kokių taisomųjų priemonių reikia imtis. Iš viso 18 pavyzdžių įvertinti kaip keliantys rimtą

riziką, 6 – kaip keliantys didelę riziką, o 13 – kaip keliantys mažą riziką. Šios veiklos rezultatas – RPI pateikė 12 „Safety Gate“ pranešimų.

Vaikiškos dviračio kėdutės (pakartotinis bandymas)

Vaikiškos dviračių kėdutės – tai vartojimo gaminiai, skirti mažiems vaikams vežti dviračiais; jos montuojamos dviračio priekyje arba gale. Kadangi šiose kėdutėse vežami itin pažeidžiami keleiviai, labai svarbu užtikrinti jų saugą. Šis gaminyje taip pat buvo išbandytas vykdant „CASP 2019“ projektą.

Veikla apėmė tiek priekines, tiek galines vaikiškas dviračių kėdutes. Į veiklos sritį buvo įtrauktos galinės kėdutės, skirtos ne daugiau kaip 15 kg svoriui (A15), galinės kėdutės, skirtos ne daugiau kaip 22 kg svoriui (A22), ir priekinės kėdutės, skirtos ne daugiau kaip 15 kg svoriui (C15).

Bandymų kriterijai

Tai buvo pakartotiniai bandymai, kuriuose taikyti tie patys kriterijai, kaip ir „CASP 2019“ metu, siekiant sudaryti sąlygas vykdyti plataus masto rinkos priežiūrą, susijusią su dažnai reikalavimų neatitinkančiais gaminiais. Šios veiklos bandymų plane buvo numatyti bandymai, pagrįsti standartu **EN 14344:2022**.

Palyginti su „CASP 2019“, vienintelis pakeitimas buvo susijęs su atnaujinto standarto EN 14344:2022 taikymu pakeičiant 2004 m. versiją. Persvarstytame standarte nustatyti nauji ir atnaujinti reikalavimai, įskaitant riziką uždusti, degumą ir gaminių ženklumą, taip pat papildomos ar persvarstytos bandymų nuostatos.

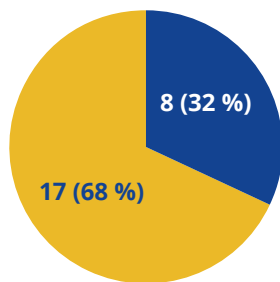
Bandymų rezultatai

Iš 25 išbandytų pavyzdžių 17 (68 %) neatitiko bandymų reikalavimų. Be to, 22 pavyzdžiai neatitiko reikalavimų dėl ženklavimo, įspėjimų ir instrukcijų RPI nacionaline (-ėmis) kalba (-omis).

Neatitikčių daugiausia kilo dėl fiksavimo sistemų, mechaninio tvirtumo ir patvarumo, briaunų ir išsikišimų, šoninių

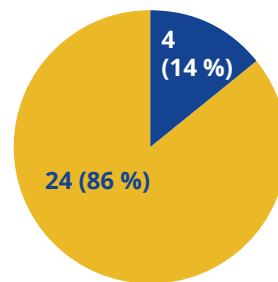
apsaugų bei pėdų laikymo sistemų. Daugiausia neatitikčių nustatyta pagal 8.3.1 punktą (briaunos ir išsikišimai) – 44 % išbandytų pavyzdžių neatitiko šio bandymo reikalavimų. Be to, penki pavyzdžiai neatitiko daugybės reikalavimų – kiekvienas jų neatitiko 13–16 bandymų plano punktų.

7 pav. Bendri bandymų rezultatai (išskyrus įspėjimų, ženklavimo ir instrukcijų patikrinimus) (N=25)

■ Atitiko reikalavimus

8 pav. Bendri bandymų rezultatai (įskaitant įspėjimų, ženklavimo ir instrukcijų patikrinimus) (N=28⁶)

■ Neatitiko reikalavimų

Pavojaus lygiai ir priemonės, kurių buvo imtasi

Remdamosi bandymų rezultatais, RPI atliko rizikos vertinimą ir nusprendė, kokių taisomųjų priemonių reikia imtis. Iš viso du pavyzdžiai buvo įvertinti kaip keliantys rimtą riziką, vienas – kaip keliantis didelę, trys – vidutinę,

o keturi – mažą riziką. Po veiksmų, kurių imtasi vykdant šią bandymų kampaniją, „Safety Gate“ sistemoje buvo paskelbti pranešimai dėl dviejų vaikiškų dviračių kėdučių.

⁶ Atlikti trijų mėginių įspėjimų, ženklavimo ir instrukcijų patikrinimai; tačiau laboratorinių bandymų su šiais mėginiais atlikti nebuvo galima, nes jie dingo transportavimo metu.

Horizontaliosios veiklos

Psichikos sveikatos rizika

Kontekstas ir taikymo sritis

Bendrosios gaminių saugos reglamente (BGSR), kuris įsigaliojo 2024 m. gruodžio 13 d., reikalaujama, kad vartojimo gaminiai būtų saugūs prieš pateikiant juos rinkai. Reglamente aiškiai nurodyta, kad jis apima riziką naudotojų fizinei ir psichikos sveikatai. Tačiau, atsižvelgiant į tai, kad su psichikos sveikata susijusi žala yra naujas ir sudėtingas dalykas, RPI susiduria su sunkumais ją vertindamos. Tokia rizika dažnai yra mažiau pastebima, gali

kaupintis laikui bėgant ir labai priklauso nuo individualaus naudotojo konteksto bei naudojimo įpročių.

Psichikos sveikatos rizikos veiklos (HA) tikslas – surinkti pagrindinius teisinius, mokslinius ir atvejų analizės duomenis, kurie padėtų plėtoti išsamų požiūrį į šią besikeičiančią gaminių saugos sritį ir suteiktų RPI atskaitos tašką vertinant naujų technologijų gaminių keliamą riziką psichikos sveikatai.

Procesas

Veikla buvo vykdoma keturiais etapais, pradedant parengiamaisiais darbais, kuriais siekta susiaurinti veiklos sritį ir jos tikslus. Antrajame etape, remiantis įvairių dalyvių, įskaitant teisės ekspertus ir mokslininkus, indėliu, buvo nustatyti ir apibrėžti naujų technologijų gaminiai

bei pavojai psichikos sveikatai. Trečiajame etape per tarpinius susitikimus daugiausia dėmesio skirta galimiems rizikos vertinimo metodams ir rizikos mažinimo priemonėms. Ketvirtajame etape daugiausia dėmesio skirta koncepcijos dokumento tikslinimui ir užbaigimui.

Rezultatai

Šios HV rezultatas – koncepcinis dokumentas apie naujų technologijų gaminių keliamą riziką psichikos sveikatai.

Toliau trumpai aprašomi šeši dokumento skyriai.

Skyrius	Kryptis
1. Įvadas	Pagrindinė informacija, kontekstas ir pagrindiniai iššūkiai, su kuriais susiduria RPI.
2. Teisinis kontekstas	Gaminių ir rizikos teisinės apibrėžtys bei BGSR sąsajos su kitais teisės aktais.
3. Mokslinis kontekstas	Esamų mokslinių įrodymų, siejančių konkrečias dizaino savybes ir naudojimo modelius su neigiamais psichikos sveikatos padariniais, apibendrinimas ir įvertinimas.
4. Rizikos vertinimo metodai ir aspektai RPI	Rekomenduojami metodai ir priemonės, kurias RPI gali naudoti kaip pradinį psichikos sveikatos rizikos vertinimo tašką.
5. Ūkio subjektų įžvalgos	Savižudybių ir nužudymų, susijusių su naujų technologijų gaminių naudojimu, atvejų apžvalga ir rekomendacijos ūkio subjektams, kaip mažinti psichikos sveikatai kylančią riziką gaminių projektavimo etape.
6. Išvados	Pagrindinės dokumento išvados ir tikslai.

Išvados

Bendros išvados

Iš viso 26 institucijos iš 18 ES valstybių narių sujungė savo pastangas rinkos priežiūros srityje, siekdamos sustiprinti Europos rinkai teikiamų gaminių saugą:

- ▶ atitinkamose rinkose atrinko 156 gaminius ir išsiuntė juos bandymams į ES veikiančias akredituotas laboratorijas, kurias kartu pasirinko;
- ▶ išanalizavo bandymų rezultatus, kartu įvertino nustatytą riziką ir nusprendė, kokių taisomųjų priemonių

reikia imtis dėl reikalavimų neatitinkančių gaminių, keliančių riziką naudotojų sveikatai ir saugai;

- ▶ pateikė 14 pranešimų sistemoje „Safety Gate“;
- ▶ kartu parengė koncepcinį dokumentą, skirtą pagrindinėms HV temoms, susijusioms su naujų technologijų gaminių keliama rizika psichikos sveikatai.

Su konkrečiais gaminiais susijusios veiklos

Iš 153 išbandytų gaminių 42 neatitiko bent vieno iš bandymų planuose nustatytų reikalavimų. Iš jų 20 gaminių įvertinti kaip keliantys rimtą riziką, septyni – kaip keliantys didelę riziką, trys – vidutinę riziką, o 17 – kaip keliantys mažą riziką.

Remdamosi rizikos vertinimo rezultatais, RPI įgyvendino atitinkamas priemones. Sistemoje „Safety Gate“ pateikta 14 pranešimų, siekiant užtikrinti, kad informacija būtų dalijamasi su kitomis RPI, naudotojais ir ūkio subjektais.

Atliekant bendrus rizikos vertinimus abiejose priežiūros veiklose, RPI turėjo vertingų praktinių galimybių suderinti savo metodus, taikomus reikalavimų neatitinkantiems gaminiams. Šios sesijos palengvino idėjų ir geriausios patirties mainus; jos taip pat padėjo išsiaiškinti abejones dėl rizikos vertinimo procesų. Atviras dialogas veiklos metu padėjo pasiekti geresnį RPI sutarimą, o tai galiausiai sustiprino bendrą rinkos priežiūros veiklos veiksmingumą.

Horizontalioji veikla

ES ir ELPA šalių RPI bendradarbiavimas yra būtinas sprendžiant bendrus rinkos priežiūros uždavinius. Vykdamas „CASP 2025“, horizontalioji veikla (HV) buvo skirta institucijų bendradarbiavimui skatinti, siekiant nustatyti suderintus metodus, kaip spręsti psichikos sveikatai kylančią riziką, susijusią su sparčiai naujų technologijų gaminių raida.

Šia veikla buvo siekiama nustatyti pagrindinius iššūkius, su kuriais susiduria RPI vertindamos naujų technologijų gaminių keliamą riziką psichikos sveikatai, ir parengti

rekomendacijas šiems iššūkiams spręsti. Daugiausia dėmesio buvo skiriama įrodymų ir patirties iš įvairių žinių sričių rinkimui bei jų apibendrinimui koncepciniame dokumente, kuris turėtų tapti pagrindu būsimoms gairėms kurti ir pritaikyti prie besikeičiančios aplinkos. Taip pat buvo siekiama nustatyti galimus metodus, kuriais galėtų remtis RPI vertindamos psichikos sveikatai kylančią riziką; be to, pateiktos rekomendacijos ūkio subjektams projektavimo etape sutelkti dėmesį į rizikos pašalinimą ir sumažinimą.

Rekomendacijos

Toliau pateiktos rekomendacijos parengtos remiantis bandymų proceso rezultatais ir dalyvaujančių RPI diskusijomis, su papildoma parama iš ANEC, kuri prisidėjo rengiant šias rekomendacijas.

Vartotojams

PSA 1. Cheminės medžiagos

- ▶ Neseniai atlikti bandymai parodė, kad kai kuriuose plastikuose ir vandeniui atspariose medžiagose, įskaitant dušo užuolaidas ir vandeniui atsparius vaikiškus drabužius, yra pavojingų cheminių medžiagų, pavyzdžiui, PFAS. Šių cheminių medžiagų galite išvengti rinkdami si alternatyvios tekstilės gaminius, apdorotus natūraliu vašku arba nefluorintomis apdailos medžiagomis.
- ▶ Ar kasdien nešiojate bižuterijos gaminius? Juos nešiojant, iš kai kurių gaminių gali išsiskirti kenksmingų metalų, pavyzdžiui, švino ar nikelio. Ilgalais jų poveikis gali pakenkti sveikatai, o nikelis gali sukelti visą gyvenimą trunkančią alergiją.

PSA 2. Vaikiškos dviračio kėdutės

- ▶ Planuojate įsigyti vaikišką dviračio kėdutę? Įsitinkite, kad kėdutė turi pečių diržus, kojų atramas ir kojų dirželius – jei bent vieno iš jų nėra, gaminys gali būti nesaugus.
- ▶ Įsitinkite, ar yra pridėtas naudotojo vadovas, kad galėtumėte patikrinti, ar kėdutė tinka jūsų dviračiui.
- ▶ Reguliariai apžiūrėkite vaiko dviračio kėdutę, ypač jos tvirtinimo vietas. Oro sąlygos ir dažnas naudojimas gali turėti įtakos kėdutės saugumui.

Ekonominės veiklos vykdytojams

PSA 1. Cheminės medžiagos

- ▶ Atnaujintas PFAS bandymo metodas pagal standartą EN 17681-1: 2025 m. yra griežtesnis už ankstesnę versiją. Tai gali turėti didelę įtaką atitikties užtikrinimui, nes naudojant šį metodą gali būti nustatoma daugiau neatitikties atvejų nei taikant ankstesnę versiją.
- ▶ Žinokite savo tiekėjus ir gaminius. Atidžiai rinkitės ir tikrinkite savo tiekėjus. Jei abejojate, reikalaukite papildomų bandymų ir gaminio atitikties įrodymų. Kaip savanorišką priemonę galite reikalauti tiekimo grandinės subjekto patvirtinti atitiktį ir pateikti duomenis apie gaminių bei jo sudedamąsias dalis.
- ▶ Švinui, kadmiui ir nikeliiui aptikti naudokite rentgeno spindulių fluorescencinę (XRF) analizę. Šis greitas ir veiksmingas metodas gali padėti platintojams ir pardavėjams užtikrinti gaminių atitiktį.

Bendrosios rekomendacijos

- ▶ **Pirkite iš patikimų šaltinių** Pirkite iš patikimų pardavėjų ir rinkitės tuos prekių ženklus, kurie aiškiai nurodo gamintoją bei platintoją. Venkite nežinomų ar nepatikimų interneto prekyviečių.
 - ▶ **Patikrinkite gaminio saugos informaciją** Prieš pirkdami įsitinkite, kad ant gaminio yra aiškūs ES įsikūrusio gamintojo arba importuotojo kontaktiniai duomenys. Tai padės jums pranešti apie problemas ar incidentus.
 - ▶ **Laikykites saugaus naudojimo praktikos** Naudokite gaminius pagal paskirtį, pavyzdžiui, įsitinkite, kad vaikai dėvi šalms ir yra prisegti diržais, kai sėdi dviračio kėdutėje, bei venkite miegoti su bižuterija. Nedelsdami nustokite naudoti gaminius, jei jie atšaukiami iš rinkos arba sukelia alergines reakcijas.
 - ▶ **Patikrinkite prieš pirkdami** Pasitikrinkite ES sistemoje „[Safety Gate](#)“, ar gaminys, kurį ketinate įsigyti (turintis tą patį partijos numerį ir (arba) gaminio kodą), nėra pripažintas pavojingu. Jei abejojate, kreipkitės į gamintoją.
 - ▶ **Praneškite apie saugos problemas** Ar žinojote, kad apie bet kokias su gaminiu susijusias saugos problemas ar nelaimingus atsitikimus galite pranešti savo vartotojų apsaugos institucijai? Apsilankykite svetainėje „[Consumer Safety Gateway](#)“.
-
- ▶ **PSA 2. Vaikiškos dviračio kėdutės**
 - ▶ Įsitinkite, kad jūsų gaminamose vaikiškose dviračių kėdutėse yra įdiegtos reikiamos fiksavimo sistemos.
 - ▶ Reklamoje nerodykite nesaugaus vaikiškų dviračių kėdučių naudojimo, pavyzdžiui, vaiko be pečių diržų ar šalmo, arba be suaugusiųjų priežiūros.
 - ▶ Įgyvendinkite tinkamas priemones, kad sumažintumėte poveikį nuo aštrių dalių, pavyzdžiui, varžtų.
 - ▶ Ar žinojote, kad atnaujintas EN 14344 standartas? Į 2022 m. standarto versiją įtrauktos naujos rizikos, kurių nebuvo 2004 m. versijoje. Peržiūrėkite naujausią standartą ir įsitinkite, kad jūsų gaminiai atitinka reikalavimus, nes tai suteikia atitikties teisės aktams prezumpciją.

Bendrosios rekomendacijos

- ▶ **Supraskite ir laikykitės teisinių įsipareigojimų** Užtikrinkite, kad visi gaminiai atitiktų taikomus saugos reikalavimus, įskaitant BGSR ir atitinkamus cheminių medžiagų reglamentus, pavyzdžiui, REACH ir POT.
- ▶ **Stebėkite gaminių saugą** Reguliariai tikrinkite, ar gaminiai atitinka saugos standartus, ir nedelsdami šalinkite kylančią riziką. Sekite ES teisės aktų ir standartų pakeitimus, pavyzdžiui, atnaujintą standartą EN 17681-1:2025 dėl PFAS tyrimų bei EN 14344:2022 dėl vaikiškų dviračių kėdutės.
- ▶ **Užtikrinkite saugią rinkodaros ir pardavimo praktiką:** Venkite reklamuoti nesaugų gaminių naudojimą ir laikykitės BGSR reikalavimų, taikomų nuotolinei prekybai bei internetinėms prekyvietėms, įskaitant 19 ir 22 straipsniuose numatytas pareigas.
- ▶ **Efektyviai valdykite atšaukimo procedūras:** Teikdami pranešimą apie atšaukimą, privalote laikytis Bendrosios gaminių saugos reglamento (BGSR). 36 straipsnyje nurodyti elementai, kurie privalo būti įtraukti į pranešimą apie atšaukimą. Siekiant nuoseklumo, rekomenduojama naudoti Europos Komisijos pranešimo apie atšaukimą šabloną. Atidžiai stebėkite atšaukimo poveikį ir, jei reikia, pakoreguokite savo veiksmus. Informuokite vartotojus, kad jie nedelsdami nustotų naudoti gaminį, ir nurodykite, kaip jį jums grąžinti.
- ▶ **Kai reikia, kreipkitės patarimo:** Kreipkitės į nacionalines [rinkos priežiūros institucijas](#) arba [pagalbos tarnybas](#) dėl pagalbos ir teisinių įpareigojimų išaiškinimo.

Standartizacijos organizacijoms

PSA 1. Cheminės medžiagos

- ▶ Standarte EN 1811 nurodyta, kad, jei įmanoma, turėtų būti išbandomi trys gaminių pavyzdžiai nikelio išsiskyrimui nustatyti. Turėtų būti numatyta galimybė tirti vieną gaminį, kai daugiau jų nėra.

PSA 2. Vaikiškos dviračio kėdutės

- ▶ Pagal standartą EN 14344:2022 prie dviračio vairo geometrijos galima pritvirtinti C15 tipo priekinę kėdutę, skirtą vaikui iki 15 kg. Tai gali turėti įtakos vairavimo mechanizmui bei važiavimo kryptčiai ir sukelti traumas tiek vaikui, tiek dviračio vairuotojui.
- ▶ EN 14344:2022 8.3.1 punktą reikėtų peržiūrėti atsižvelgiant į ankstesnį EN 14344:2004 6.2 punktą. 2022 m. redakcijoje objektyviai patikrinami reikalavimai dėl aštrių ar šiurkščių briaunų pakeisti iš esmės subjektyviu vertinimu. Be to, atrodo, kad reikalavimų skirstymas į saugomos teritorijos vidų ir išorę yra nepakankamai pagrįstas, todėl jį reikėtų dar labiau paaiškinti arba supaprastinti.

- ▶ Standarto EN 14344:2022 9.2.2.2 punktas (Naudojimo instrukcijos) turėtų būti iš dalies pakeistas, kad būtų aiškiai nurodytas galimas vaikiškų drabužių poveikis fiksavimo sistemų veikimui. Visų pirma, standarte turėtų būti pripažinta, kad papildomi drabužių sluoksniai, paprastai dėvimi šaltesnėmis sąlygomis, gali turėti įtakos tinkamam fiksavimo sistemos suregulavimui ir jos veiksmingumui. Gamintojams ir naudotojams turėtų būti pateiktos atitinkamos rekomendacijos.

EUROPOS KOMISIJA

Teisingumo ir vartotojų reikalų generalinis direktoratas

Vartotojų reikalų direktoratas

B4 skyrius Gaminių sauga ir skubaus informavimo sistema

El. paštas: JUST-B4@ec.europa.eu

Europos Komisija neatsako už jokiais pasekmes, kilusias dėl pakartotinio šio leidinio naudojimo.

© Europos Sąjunga, 2026.

Europos Komisijos dokumentų pakartotinio naudojimo politika įgyvendinama pagal 2011 m. gruodžio 12 d. Komisijos sprendimą 2011/833/ES dėl Komisijos dokumentų pakartotinio naudojimo (OL L 330, 2011 12 14, p. 39). Jei nenurodyta kitaip, šio dokumento pakartotinis naudojimas leidžiamas pagal „Creative Commons Attribution 4.0 International“ (CC-BY 4.0) licenciją (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Tai reiškia, kad pakartotinai naudoti leidžiama, nurodžius tinkamą šaltinį ir visus atliktus pakeitimus.

Norint naudoti arba atgaminti Europos Sąjungai nepriklausančius elementus, gali prireikti prašyti leidimo tiesiai iš atitinkamų teisių turėtojų.

Informaciją apie Europos Sąjungą visomis oficialiomis ES kalbomis galite rasti svetainėje „Europa“:

https://europa.eu/european-union/index_lt

Liuksemburgas: Europos Sąjungos leidinių biuras, 2026
ISBN 978-92-68-40403-4
doi:10.2838/2030722